

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम रूपरेखा:- संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणाली (Unified and Integrated Examination System) को आधारमा पाठ्यक्रमको रूपरेखा निम्नानुसार हुनेछ:-

भाग - १		भाग - २	
लिखित परीक्षा:-	प्रथम चरण	अन्तिम चरण:-	कम्प्युटर सीप परीक्षण
	द्वितीय चरण		अन्तर्वार्ता

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

१. परीक्षा - प्रथम चरण

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न	५० प्रश्न X २अङ्क=१००	४५ मिनेट

२. लिखित परीक्षा :- द्वितीय चरण

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या X अङ्क	समय
द्वितीय	समसामयिक अध्ययन र सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन	१००	४०	विषयगत छोटो उत्तर विषयगत लामो उत्तर	१४ प्रश्न X ५ अङ्क=७० ३ प्रश्न X १० अङ्क=३०	२ घण्टा ३० मिनेट
तृतीय	सेवा - समूह सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत छोटो उत्तर विषयगत लामो उत्तर	१४ प्रश्न X ५ अङ्क=७० ३ प्रश्न X १० अङ्क=३०	२ घण्टा ३० मिनेट

३. अन्तिम चरण - कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	२०	प्रयोगात्मक (Practical)	२५ मिनेट
अन्तर्वार्ता (Interview)	४०	बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)	-

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्रष्टव्य:-

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणालीको आधारमा अप्राविधिक तर्फ लिखित परीक्षा (प्रथम चरण र द्वितीय चरण) तथा अन्तिम चरण (कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
२. माथि उल्लेखित लिखित परीक्षा योजना सबै सेवा समूहको लागि अनिवार्य हुनेछ ।
३. माथि उल्लिखित सेवाका सबै समूहको लागि प्रथम र द्वितीय पत्र विषयको विषयवस्तु एउटै अनिवार्य हुनेछ । तर तृतीय पत्र सेवा समूह सम्बन्धी विषय सेवा समूह अनुसार फरक फरक हुनेछ ।
४. यो पाठ्यक्रम आन्तरिक लेखा परीक्षण र कानून समूहको हकमा स्थानीय सरकारी सेवामा मात्र लागू हुनेछ ।
५. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
६. बस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
७. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
८. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्क भार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
९. विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टा-छुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ ।
१०. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको विज्ञापन हुँदाको बखत (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
११. प्रथम चरण (First Phase) को लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरण (Second Phase) को लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१२. लिखित परीक्षाको प्रथम चरण (First Phase) मा प्राप्त गरेको प्रासाङ्कको शतप्रतिशत अङ्क तथा द्वितीय चरण (Second Phase) को प्रासाङ्क जोडी कुल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ ।
१३. लिखित परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१४. लिखित परीक्षा, अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
१५. पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७९।०५।०६

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र :-सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण

१. सामान्य ज्ञान

३०x२=६० अङ्क

१.१. ब्रह्माण्ड सम्बन्धी जानकारी

१.१.१. सौर्यमण्डल- सूर्य, ग्रह, उपग्रह, शिशुग्रह, उल्का, धूमकेतु/पुच्छे ताराहरू

१.१.२. पृथ्वी:- परिचय, उत्पत्ति र गति

१.२. विश्वको भूगोल:- महादेश, महासागर, ध्रुव, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय, दूरी, पर्वतश्रृंखला, मरुभूमि, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी, हिमनदी, ताल, हिमताल, जलवायु, व्यापारिक वायु, मनसुन ।

१.३. नेपालको भूगोल

१.३.१. धरातलीय स्वरूपको किसिम, विशेषताहरू

१.३.२. प्राकृतिक स्रोतहरू: किसिम, उपलब्धी र वर्तमान अवस्था

१.३.३. भौगोलिक विविधता र जनजीवन

१.३.४. नेपालमा पाईने हावापानीको किसिम र विशेषता, हावापानीको विविधताबाट उत्पन्न भएका आर्थिक तथा सामाजिक क्रियाकलाप र जिविकोपार्जनमा विविधता

१.४. विश्वको इतिहास:- म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, रुसी/अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध:- घटना, कारण र परिणामहरू

१.५. नेपालको इतिहास (प्राचीन कालदेखि हालसम्म)

१.५.१. किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल:- सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था

१.५.२. आधुनिक इतिहास:- राजनीतिक घटनाक्रम, कारण र परिणामहरू ।

१.६. नेपालको सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था

१.६.१. प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत

१.६.२. सांस्कृतिक सम्पदाको किसिम, विशेषता, महत्व

१.७. नेपालको आर्थिक अवस्था: विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत) र विकास योजना ।

१.८. विज्ञान प्रविधि र स्वास्थ्य- निम्नलिखित विषयमा सामान्य जानकारी

१.८.१. विज्ञान प्रविधिको विकासबाट मानव जीवनमा परेको प्रत्यक्ष प्रभाव

१.८.२. जैविक प्रविधि, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि र वैकल्पिक उर्जा

१.८.३. क्रमविकास र वंशाणु, स्वास्थ्य, रोग, खोप, खाद्य, पोषण, सरसफाई

१.८.४. दैनिक जीवनमा प्रयोग हुने वस्तुहरू साबुन, प्लाष्टिक, रेशा, काँच, मल र किटनाशक औषधी

१.९. पारिस्थितिक प्रणाली (Ecosystem) र वातावरण

१.९.१. पारिस्थितिक प्रणालीको परिचय र प्रकार तथा जीव भू-रासायनिक चक्र

१.९.२. दिगो विकास, जैविक विविधता, दुर्लभ पशुपन्छी र वनस्पतिहरू, विश्वव्यापी उष्णता, जलवायु परिवर्तन, हरितगृह प्रभाव, ओजोन तह विनास, वातावरण प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बसाईसराई

१.१०. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था

१.१०.१. नेपालका छिमेकी देशहरू तथा बेलायत, अमेरिका, जापान आदिसँगको सम्बन्ध

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

१.१०.२. संयुक्त राष्ट्रसंघ: परिचय, अङ्ग, विशिष्टीकृत संस्था र गतिविधिहरू

१.१०.३. क्षेत्रीय संगठन: सार्क, बिमस्टेक, आसियन, युरोपियन संघ

१.११. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य, संगीत लगायत समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू सम्बन्धी जानकारी

२. सामान्य बौद्धिक परीक्षण

२०x२=४० अङ्क

- २.१. शाब्दिक तार्किक परीक्षण:- बोध, शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ- डिकोडिङ, छोडिएका अक्षर/संकेत मिलाउने, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण, तार्किक विश्लेषण, श्रेणीक्रम (पंक्तिक्रम), भनाई र कारण, आगमन, निगमन, कार्य/अवस्थाको सिलसिला
- २.२. मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षण: अनुक्रम (श्रेणीक्रम), समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ छोडिएका संख्या (अक्षर/संकेत) मिलाउने, साझा गुण, मेट्रिक्स, तथ्यांक व्याख्या, तथ्यांक जाँच (रुजु), अंकगणितीय तर्क/क्रिया सम्बन्धी, प्रतिशत, भिन्न, दशमलव, अनुपात, औसत, नाफा नोक्सान, मिति/पात्रो, समय र काम
- २.३. असांख्यिक तार्किक परीक्षण: अनुक्रम, समरूपता, एकरूपता, वर्गीकरण, तार्किक चित्रात्मक विश्लेषण, भेन चित्र, मेट्रिक्स चित्र, त्रिभुज र वर्गहरूको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, विन्दु स्थान/ स्थिति, पानीमा देखिने आकृति, ऐनामा देखिने आकृति, अन्तर्निहित आकृति, चित्रको स्थानान्तरण ।

*****

प्रथमपत्र सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण विषयका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ । सामान्य रूपमा यथासम्भव क्रमशः Level I का ६० प्रतिशत र Level II का ४० प्रतिशत प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

प्रथमपत्र	सामान्य ज्ञान											सामान्य बौद्धिक परीक्षण		
अङ्कभार	६०											४०		
एकाई	१.१	१.२	१.३	१.४	१.५	१.६	१.७	१.८	१.९	१.१०	१.११	२.१	२.२	२.३
प्रश्न संख्या	१	२	४	१	२	४	३	३	३	२	५	६	८	६
जम्मा प्रश्न	(Level I = १८ र Level II = १२) जम्मा ३०											२०		

Level I Questions

(चार विकल्प मात्र भएका सामान्य बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू)

Level II Questions

(चार भन्दा बढी विकल्प हुन सक्ने तर चार विकल्प मात्र प्रदान गरिएका बहुवैकल्पिक स्वरूपका तर ठिक-बेठिक जोडा मिलाउने खालि ठाउँ भर्ने, कारण र प्रभाव सम्बन्धी प्रश्नहरू, नमिल्दो छुट्याउने प्रश्नहरू)

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II)

समसामयिक अध्ययन र सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन

(Contemporary Studies & Public Service Management)

खण्ड (A): ३५ अङ्क	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क
Section (A): 35 Marks	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

१. नेपालको भौगोलिक, सामाजिक र आर्थिक अवस्था

- १.१. भौगोलिक अवस्था/स्वरूप: किसिम र विशेषताहरू
- १.२. राजनीतिक भूगोल/ राजनीतिक विभाजन
- १.३. हावापानी र जलसम्पदा: स्थिति र महत्व
- १.४. वनसम्पदा: अवस्था र महत्व तथा वन विनाशका कारण र संरक्षणका उपायहरू
- १.५. प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी र संस्कृति
- १.६. आर्थिक विकासका पक्षहरू: कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, रोजगार र पूर्वाधार
- १.७. आर्थिक विकासका सम्बाहकहरू: सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्र
- १.८. योजनावद्ध विकासक्रम र नेपालको चालु आवधिक योजना तथा लुम्बिनी प्रदेशको आवधिक योजनाको जानकारी
- १.९. जनसंख्या व्यवस्थापन, शहरीकरण र बसाइसराइ
- १.१०. वातावरण व्यवस्थापन, जैविक विविधता, वातावरण प्रदूषण, जलवायु परिवर्तन र दिगो विकासको अवधारणा एवम् दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- १.११. ज्वलन्त विषयहरू: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य विपदजन्य घटना र महामारी, खाद्य सुरक्षा, लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण, सामाजिक सुरक्षा, उर्जा संकट, सूचना प्रविधि र सामाजिक संजाल
- १.१२. स्थानीय तह, प्रादेशिक, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (ख): ३५ अङ्क	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क
Section (B): 35 Marks	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

२. संवैधानिक व्यवस्था र सरकार

- २.१. नेपालको संविधान :
  - २.१.१. नेपालको संविधानका मूलभूत विशेषताहरू
  - २.१.२. मौलिक हक र कर्तव्य, राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व
  - २.१.३. राज्यको संरचना र राज्य शक्तिको बाँडफाँड
  - २.१.४. कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
- २.२. नेपालमा संघीयता: संघ, प्रदेश र स्थानीय तह
- २.३. नागरिकका दायित्व र कर्तव्य
- २.४. नागरिक समाज र नागरिक शिक्षा

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.५. कानूनको अर्थ र महत्व
- २.६. कानूनका स्रोतहरू
- २.७. कानुनी राज्यको अवधारणा र महत्व
- २.८. समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- २.९. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
- २.१०. सूचनाको हक र पारदर्शिता
- २.११. विद्युतीय शासन (E-governance)
- २.१२. सुशासन, सदाचार प्रवर्द्धन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र भ्रष्टाचार निवारण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था

खण्ड (ग): ३० अङ्क Section (C): 30 Marks	४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

३. सार्वजनिक सेवा संचालन एवं व्यवस्थापन

- ३.१. कार्यालय व्यवस्थापन
  - ३.१.१. कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व
  - ३.१.२. अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व
  - ३.१.३. कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम
  - ३.१.४. कार्यालयमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को आवश्यकता र महत्व
- ३.२. लेखा प्रणाली
  - ३.२.१. सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी
  - ३.२.२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक कार्यप्रणालीको जानकारी
  - ३.२.३. विनियोजन, राजस्व, धरौटी र जिन्सी सेस्ता प्रणाली
  - ३.२.४. राजस्व प्रशासन सम्बन्धी जानकारी
  - ३.२.५. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट सम्बन्धी जानकारी
- ३.३. संघीय निजामती सेवा, प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा
  - ३.३.१. संघीय निजामती सेवा, प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवाको गठन, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू, नियुक्ति, काज, सरुवा, बढुवा, विदा, सेवा सुविधा, आचरण, अवकाश, सजाय र वृत्ति विकास सम्बन्धमा ऐन र नियमावलीमा भएका व्यवस्थाहरू
  - ३.३.२. संघीय निजामती सेवामा जनशक्तिको योजना, विकास र व्यवस्थापन
  - ३.३.३. प्रदेश निजामती सेवामा जनशक्तिको योजना, विकास र व्यवस्थापन
  - ३.३.४. स्थानीय तहमा जनशक्ति योजना, विकास र व्यवस्थापन
- ३.४. सार्वजनिक सेवा प्रवाह
  - ३.४.१. अर्थ र महत्व
  - ३.४.२. सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका/माध्यमहरू
  - ३.४.३. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका र सेवाग्राहीको अधिकार तथा दायित्व

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

३.४.४. प्रदेश र स्थानीय तहबाट गरिने सेवा प्रवाह

३.४.५. सेवा प्रवाहमा नवीनतम मान्यताहरू

द्रष्टव्य: यस पत्रका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या यथासम्भव निम्नानुसार हुनेछ ।

द्वितीय पत्रका खण्ड	(A)	(B)	(C)	जम्मा प्रश्न संख्या
अङ्कभार	३५	३५	३०	
छोटो उत्तर प्रश्न	५	४	३	१२
छोटो उत्तर प्रश्न (प्रदेश र स्थानीय तह)	-	१	१	२
लामो उत्तर प्रश्न	-	१	१	२
लामो उत्तर प्रश्न (प्रदेश र स्थानीय तह)	१	-	-	१
जम्मा प्रश्न संख्या	६	६	५	१७

*****

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III):

सेवा समूह सम्बन्धी

(सामान्य प्रशासन समूहको लागि)

खण्ड (A): ३५ अङ्क Section (A): 35 Marks	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

१. कार्यालय संचालन र संगठनात्मक व्यवहार

- १.१. दर्ता, चलानी, फाइलिङ, र पत्र व्यवहार
- १.२. टिप्पणी, प्रस्ताव र प्रतिवेदन लेखन
- १.३. जनसम्पर्क व्यवस्थापन
- १.४. सेवाग्राही गुनासो व्यवस्थापन
- १.५. बैठक व्यवस्थापन र निर्णय (माइन्सूट) लेखन
- १.६. गोष्ठी, कार्यशाला र सेमिनार व्यवस्थापन
- १.७. अभिलेख व्यवस्थापन
- १.८. मासिक/चौमासिक/वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयारी एवं यसको महत्व
- १.९. जिन्सी सेस्ताको परिचय र महत्व, जिन्सी सेस्ता सम्बन्धी म.ले.प. फारामहरु
- १.१०. कार्य विवरण र अधिकार प्रत्यायोजन
- १.११. कार्यालय निरीक्षण र अनुगमन
- १.१२. प्रशासकीय कार्य फ्लोचार्ट सम्बन्धी व्यवस्था
- १.१३. संगठनात्मक व्यवहार:-व्यक्तित्व र कार्य व्यवहार, कार्यसंस्कृति, समूह गतिशीलता र कार्य शैली

खण्ड (B): ३५ अङ्क Section (B): 35 Marks	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

२. प्रशासन तथा व्यवस्थापन

- २.१. सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरु
- २.२. विकास प्रशासनको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरु
- २.३. प्रदेशको आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- २.४. संगठनको परिचय, उद्देश्य, स्वरूप र संगठनका आधारहरु
- २.५. देहायका संगठनको परिचय तथा कार्यहरु
  - २.५.१. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग
  - २.५.२. लोक सेवा आयोग र प्रदेश लोक सेवा आयोग
  - २.५.३. महालेखा परीक्षकको कार्यालय
  - २.५.४. मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
  - २.५.५. प्रदेश सरकारका मन्त्रालय, निर्देशनालय, कार्यालय र अन्य निकायहरु

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.५.६. प्रदेश सरकारका आयोग, प्रतिष्ठान तथा प्राधिकरण
२.५.७. संघीय संसद र प्रदेश सभा
२.६. व्यवस्थापनको परिचय, अवधारणा, उद्देश्य, क्षेत्र र कार्यहरू
२.७. नेतृत्व, निर्णय, उत्प्रेरणा र मनोबल
२.८. नियन्त्रण र समन्वयको आवश्यकता र महत्व
२.९. संगठनात्मक परिवर्तन र विकास
२.१०. समय व्यवस्थापनको महत्व
२.११. निरन्तर सुधार विधि (Kaizen) र सिर्जनशील कार्य

खण्ड (C): ३० अङ्क Section (C): 30 Marks	४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

३. सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था

- ३.१. प्रदेश सरकारको कार्य विभाजन नियमावली
३.२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
३.३. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तरसम्बन्ध) ऐन, २०७७
३.४. अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
३.५. प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०७६
३.६. सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४
३.७. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४
३.८. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ तथा नियमावली, २०७७
३.९. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र नियमावली, २०७६
३.१०. सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money Laundering)को अवधारणा र सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था
३.११. प्रदेश सभा सचिवालय सम्बन्धी ऐन, २०७५ र प्रदेश सभा सचिवालय कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था

*****

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper-III):

सेवा समूह सम्बन्धी

(लेखा समूहको लागि)

खण्ड (A): ३५ अङ्क Section (A): 35 Marks	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

१. आर्थिक प्रशासन

- १.१. बजेट स्वीकृति, अख्तियारी, निकास र रकमान्तर
- १.२. नेपालको सरकारी लेखा प्रणाली बारेमा सामान्य जानकारी
- १.३. खर्च लेखाङ्कन र प्रतिवेदन
- १.४. नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting Standards)
- १.५. खाता सूची (Chart of Accounts), एकल कोष खाता (TSA), कम्प्युटरमा आधारित सरकारी लेखा प्रणाली (CGAS), LMBIS, PLMBIS, SuTRA (Sub-national Treasury Regulations Applications)/ PAMS (Public Assets Management System)
- १.६. दोहोरो लेखा प्रणाली:- नगदमा आधारित र प्रोद्भावी
- १.७. म.ले.प.फारम:- गोश्वारा भौचर, बैंक नगदी किताब, बजेट सिट, खर्चको फाटवारी, पेशकी बाँकीको विवरण, बैंक हिसाव विवरण, वार्षिक आर्थिक विवरण सम्बन्धी जानकारी
- १.८. लेखा प्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार एवं आर्थिक अनुशासनमा लेखा प्रमुखको भूमिका

खण्ड (B): ३५ अङ्क Section (B): 35 Marks	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

२. सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी

- २.१. सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापनको उद्देश्य र सिद्धान्त
- २.२. खरिद कार्यको जिम्मेवारी र खरिद विधि
- २.३. खरिद सम्झौता कार्यान्वयन
- २.४. खरिद व्यवस्थापनमा आचरण सम्बन्धी व्यवस्था
- २.५. खरिद कार्यको अनुगमन
- २.६. सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कानुनी व्यवस्था

३. जिन्सी व्यवस्थापन

- ३.१. सरकारी सम्पत्तिको जिम्मा, लगत र संरक्षण
- ३.२. जिन्सी श्रेस्ता सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.३. जिन्सी निरीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.४. बरबुझारथ सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.५. मर्मत संभार, लिलाम र मिन्हा
- ३.६. जिन्सी श्रेस्ता सम्बन्धी म.ले.प.फारमहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्रविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. राजस्व, धरौटी सेस्ता सम्बन्धी जानकारी

- ४.१. राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (RMIS)
- ४.२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको संचित कोष र यसको सञ्चालन
- ४.३. राजस्व दाखिला र राजस्व लेखा
- ४.४. राजस्वको केन्द्रीय हिसाव
- ४.५. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा राजस्व बाँडफाँडका आधारहरू र विभाज्य कोष सम्बन्धी जानकारी
- ४.६. धरौटी आम्दानी र लेखाङ्कन कार्यविधि
- ४.७. धरौटी सम्बन्धी व्यक्तिगत र गोश्वरा खाता
- ४.८. धरौटी सदरस्याहा सम्बन्धी व्यवस्था

खण्ड (ग): ३० अङ्क Section (C): 30 Marks	४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

५. लेखा परीक्षण प्रणाली

- ५.१. लेखा परीक्षणको परिचय, उद्देश्य एवं आधारभूत सिद्धान्त
- ५.२. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र आन्तरिक लेखा परीक्षण
- ५.३. आन्तरिक लेखा परीक्षणको औचित्य र महत्व
- ५.४. आन्तरिक लेखा परीक्षण निर्देशिका
- ५.५. आन्तरिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र अभिलेख
- ५.६. महालेखा परीक्षकको काम, कर्तव्य र अधिकार
- ५.७. नियमितता, मितव्ययिता र कार्यमूलक लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी
- ५.८. लेखापरीक्षणका नवीन अवधारणा : सूचना प्रविधि, वातावरणीय, विधि विज्ञान लेखापरीक्षण
- ५.९. जोखिममा आधारित लेखा परीक्षण र यसको कार्यान्वयन
- ५.१०. सार्वजनिक क्षेत्र लेखापरीक्षण मान (Public Sector Auditing Standards)
- ५.११. बेरुजु, बेरुजु फछ्यौट र सम्परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
- ५.१२. संघ प्रदेश र स्थानीय तहको लेखापरीक्षण व्यवस्था
- ५.१३. लेखापरीक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संस्था: ASOSAI र INTOSAI सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ५.१४. प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय तथा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयको जानकारी

६. लेखा तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

- ६.१. नेपालको संविधान :
  - ६.१.१. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक कार्यप्रणाली
  - ६.१.२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक अधिकार
- ६.२. लेखापरीक्षण ऐन, २०७५
- ६.३. आर्थिक कार्यावधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७
- ६.४. अन्तर सरकारी वित्तीय व्यवस्थापन ऐन, २०७४

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्रविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ६.५. प्रदेश र स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने अनुदानहरूको बारेमा जानकारी
- ६.६. आयकर ऐन, २०५८
- ६.७. मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२
- ६.८. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ६.९. प्रदेश कर तथा गैरकर राजस्व सम्बन्धी ऐन, २०७५
- ६.१०. प्रदेश वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७५
- ६.११. भ्रमण खर्च सम्बन्धी नियमावली, २०६४

*****

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक

परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय (Paper III):

सेवा समूह सम्बन्धी

(राजस्व समूहको लागि)

खण्ड (क): ३५ अङ्क Section (A): 35 Marks	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

१. नेपालको अर्थ व्यवस्था

- १.१. नेपालको अर्थतन्त्रका विशेषताहरू
- १.२. खुला बजार अर्थतन्त्र र नेपाल
- १.३. नेपालको आर्थिक नीति, वित्त नीति (Fiscal Policy) र मौद्रिक नीति (Monetary Policy) सम्बन्धी जानकारी
- १.४. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा र कार्यान्वयन व्यवस्था
- १.५. नेपालको चालु आवधिक योजना बारे सामान्य जानकारी
- १.६. कर (प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष कर) र गैरकर सम्बन्धी जानकारी
- १.७. नेपालको वैदेशिक व्यापारको प्रवृत्ति
- १.८. नेपालमा आन्तरिक ऋण व्यवस्थापन
- १.९. वैदेशिक सहायता परिचालन
- १.१०. नेपालमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (ख): ३५ अङ्क Section (B): 35 Marks	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क १ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क
--	---

२. राजस्व प्रशासन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

- २.१. नेपालको संविधान :
  - २.१.१. संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली
  - २.१.२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक अधिकार
- २.२. वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँड
  - २.२.१. वित्तीय समानीकरण, शसर्त, समपुरक र विशेष अनुदान
  - २.२.२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कर तथा गैरकरका अधिकार क्षेत्र र राजस्व बाँडफाँड सम्बन्धी व्यवस्था
- २.३. संघ र प्रदेशका राजस्व सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
  - २.३.१. भसार ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५- भसार जाँचपास प्रकृया, जाँचपास पछिको परीक्षण (Post Clearance Audit) मुद्दा र लिलाम सम्बन्धी
  - २.३.२. आयकर ऐन, २०५८ र नियमावली, २०५९- आय विवरण र कर निर्धारण, किस्ताबन्दी र अग्रिम कर दाखिला, भुक्तानीमा कर कट्टी, कर विवाद (प्रशासकीय पुनरावलोकन, पुनरावेदन) तथा कर बक्यौता असुली प्रकृया सम्बन्धी जानकारी

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.३.३. मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र नियमावली, २०५३- कर विवरण दाखिला, कर कट्टी, कर निर्धारण, कर फिर्ता, कर छुट (Tax Rebate) र शुन्य दर (Zero Rate) को सुविधा सम्बन्धी
- २.३.४. अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ र नियमावली, २०५९ अन्तःशुल्क निर्धारण र असुली, स्वयं निष्कासन प्रणाली, भौतिक नियन्त्रण प्रणाली, इजाजत सम्बन्धी व्यवस्था
- २.३.५. मदिरा ऐन, २०३१ र नियमावली, २०३३ अन्तःशुल्क स्टीकर व्यवस्थापन
- २.३.६. लुम्बिनी प्रदेश कर तथा गैरकर राजस्व सम्बन्धी ऐन २०७५
- २.३.७. प्रदेशको एकल एवम् साझा अधिकार सूचीका कर सम्बन्धी जानकारी
- २.३.८. स्थानीय तहले उठाउन सक्ने कर, दस्तुर र शुल्कहरु

खण्ड (ग): ३० अङ्क Section (B): 30 Marks	४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

३. राजस्व प्रशासन र वित्तीय क्षेत्र

- ३.१. राजस्व प्रशासनको संगठन तथा संरचनात्मक व्यवस्था
  - ३.१.१. नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय र मातहत निकायहरुको संगठन संरचना र कार्यहरु
  - ३.१.२. लुम्बिनी प्रदेश अर्थ तथा सहकारी मन्त्रालयको काम र कर्तव्य
  - ३.१.३. राजस्व परिचालनमा सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभाग, राजस्व अनुसन्धान विभाग, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको कार्य जिम्मेवारी र भूमिका
  - ३.१.४. राजस्व समूह गठन तथा संचालन सम्बन्धी व्यवस्था
  - ३.१.५. प्रदेश तथा स्थानीय तहको राजस्व प्रणाली
- ३.२. राजस्व चुहावट नियन्त्रण
- ३.३. करदाता शिक्षाको वर्तमान अवस्था र आवश्यकता
- ३.४. आन्तरिक राजस्वको क्षेत्र, महत्व र संरचना
- ३.५. भंसार सुधार र व्यापार सहजीकरण
- ३.६. नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको परिचय, व्यवस्थापन र राजस्वमा योगदान
- ३.७. नेपालमा गैर बैकिङ्क वित्तीय संस्थाको व्यवस्थापन, नियम र पूर्वाधार निर्माणमा स्रोत परिचालन
- ३.८. नेपालको पूजीबजार र बीमा क्षेत्रको विकास र व्यवस्थापन
- ३.९. सहकारी क्षेत्रको परिचय: सहकारी प्रशासन, सहकारीको किसिम र औचित्य, सहकारीबाट उत्पादन बृद्धि र समृद्धिमा योगदान
- ३.१०. लुम्बिनी प्रदेश वित्त व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन, २०७५
- ३.११. अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४

*****

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीयपत्र

(Paper III)

कानून समूहको लागि

खण्ड (क): ३५ अङ्क	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क
Section (A): 30 Marks	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

१. कानून सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- १.१. नेपालको न्यायिक विकासको सामान्य जानकारी
- १.२. सारवान कानून र कार्यविधि कानूनको परिचय र भिन्नता
- १.३. न्यायिक, अर्धन्यायिक र प्रशासकीय निकायको परिचय र भिन्नता
- १.४. ऐन, नियम, विनियम र गठन आदेशको परिचय
- १.५. कानून तर्जुमा सम्बन्धी सामान्य जानकारी (ढाँचा र संरचना)
- १.६. कानूनी रायको परिचय, कानूनी राय लिँदा दिँदा विचार गर्नु पर्ने कुराहरू
- १.७. रिटको परिचय र प्रकारहरू
- १.८. लिखित जवाफ तयार गर्दा विचार गर्नु पर्ने कुराहरू
- १.९. राजपत्रको परिचय
- १.१०. नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली र लुम्बिनी प्रदेश सरकारको कार्य विभाजन नियमावली
- १.११. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ सम्बन्धी जानकारी
- १.१२. प्रत्यायोजित विधायन निर्माण गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

खण्ड (ख): ३५ अङ्क	५ प्रश्न x ५ अङ्क = २५ अङ्क
Section (B): 35 Marks	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

२. न्याय प्रशासन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- २.१. अदालतका तह र संरचना
- २.२. संवैधानिक इजलासको परिचय र अधिकार क्षेत्र
- २.३. अदालतको क्षेत्राधिकार (जिल्ला अदालत, उच्च अदालत र सर्वोच्च अदालत)
- २.४. फिरादपत्र, प्रतिउत्तरपत्र र बयानमा खुलाउनु पर्ने कुराहरू
- २.५. हदम्याद, म्याद र तारिखको परिचय
- २.६. लिखतमा पुन्याउनु पर्ने रीत, दर्ता र दरपीठ
- २.७. वारिसनामा र सकारनामाको परिचय
- २.८. प्रमाणको परिचय (मौखिक प्रमाण, लिखत प्रमाण र दशी प्रमाण)
- २.९. साक्षीको बकपत्र (सोधपुछ, जिरह र पुनः सोधपुछ)
- २.१०. फैसलाको परिचय, ढाँचा र फैसलामा उल्लेख गर्नु पर्ने कुराहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.११. थुनुवा पूर्जा र कैदी पूर्जा
- २.१२. पुनरावेदन र दोहोर्न्याई पाउने निवेदन सम्बन्धी व्यवस्था
- २.१३. अदालतका फाँटवाला एवम् इजलास सहायकको काम, कर्तव्य र अधिकार
- २.१४. इजलासको मर्यादा र अनुशासन
- २.१५. मुद्दा व्यवस्थापन (फरक मुद्दाको फरक व्यवस्थापन पद्धति)
- २.१६. इजलास व्यवस्थापन
- २.१७. अभिलेख व्यवस्थापन
- २.१८. प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तको परिचय
- २.१९. स्वच्छ सुनुवाइको सिद्धान्तको परिचय
- २.२०. अदालतमा सूचना प्रविधिको प्रयोग
- २.२१. स्थानीय न्यायिक समितिको गठन, अधिकार क्षेत्रको प्रयोग र न्याय सम्पादनको प्रक्रिया

खण्ड (ग): ३० अङ्क	४ प्रश्न x ५ अङ्क = २० अङ्क
Section (C): 30 Marks	१ प्रश्न x १० अङ्क = १० अङ्क

३. अपराध अनुसन्धान र अभियोजन एवम् सरकारी वकील सम्बन्धी

- ३.१. महान्यायाधिवक्ता सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था (नियुक्ति, योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार)
- ३.२. मुख्य न्यायाधिवक्ता सम्बन्धी व्यवस्था
- ३.३. सरकारी वकील कार्यालयको परिचय
- ३.४. विभिन्न तहका सरकारी वकीलको काम, कर्तव्य र अधिकार
- ३.५. सरकार वादी फौजदारी मुद्दाको कारवाही प्रक्रिया (जाहेरी दर्खास्त, पक्राउ पूर्जा, म्याद थप, बरामदी मुचुल्का, बयान, अनुसन्धानकर्ताको राय, अभियोगपत्र, प्रारम्भिक सुनुवाइ, दावीमा छुट, थुनछेकको आदेश र सो उपरको निवदेन)
- ३.६. रिटमा सरकारी पक्षको प्रतिनिधित्व र प्रतिरक्षा सम्बन्धी अबधारणा
- ३.७. मुलुकी देवानी संहिता र देवानी कार्यविधि संहिताका प्रमुख विशेषताहरू
- ३.८. मुलुकी अपराध संहिता, मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता र फौजदारी कसूर, सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐनका प्रमुख विशेषताहरू
- ३.९. अपराध पीडितको परिचय, बर्गीकरण र पीडितका अधिकारहरू
- ३.१०. कारागार तथा हिरासतमा रहेका कैदी बन्दीका अधिकारहरू
- ३.११. अनुसन्धान र अभियोजन बीचको अन्तरसम्बन्ध

*****

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानुन समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय:- कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test) प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	२०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devnagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows Basic	३ अङ्क	१५ मिनेट
			Word Processing	५ अङ्क	
			Electronic Spreadsheet	५ अङ्क	
			Presentation System	२ अङ्क	

पाठ्यक्रमको उद्देश्य:-

आजको वैज्ञानिक युगमा दैनिक जीवनमा आइपर्ने व्यावहारिक समस्या समाधानका लागि सूचना र संचार प्रविधिसंग परिचित र न्यूनतम ज्ञान, सीप र धारणा भएको व्यक्ति हुन अपरिहार्य रहेको छ । तसर्थ देश विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवाका कर्मचारी छनौट गर्दा आधारभूत कम्प्यूटर ज्ञान र सीप भएको व्यक्ति छनौट गर्नु उपयुक्त हुन्छ । त्यसमा पनि सहायकस्तर पाँचौ तहका पदमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कम्प्यूटर सम्बन्धी गर्नुपर्ने सामान्य समस्याहरू हल गर्ने क्षमता हुन अपरिहार्य देखिन्छ । त्यसैले प्रदेश र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व र लेखा, आन्तरिक लेखा परीक्षण समूह, कानुन समूह, सहायकस्तर पाँचौ तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको द्वितीय चरणमा कम्प्यूटर सीप परीक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा समावेश गरी यो पाठ्यक्रम तयार पारिएको छ ।

Contents

1. Windows basic, Email and Internet

- Introduction to Graphical User Interface
- Use & Update of Antivirus
- Starting and Shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop Taskbar. My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of file folder, menu toolbar
- Searching files and folders
- Internet browsing & searching the content in the web

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Copying, Moving Deleting and Formatting Text
- Paragraph formatting (alignment indentation, spacing etc.)
- Creating lists with Bullets and Numbering
- Borders and Shading
- Security Techniques of Document
- Inserting header, footer. page number, Graphics, Pictures, Symbols
- Page setting, previewing and printing of documents

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- Mail merges

3. Electronic Spreadsheet

- Organization of Electronic Spreadsheet applications (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
- Creating Opening and Saving Works Book
- Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents
- Formatting Cells (Font Borders, Pattern, Alignment, Number, Protection, Margins and text wrap)
- Formatting Rows, Column and Sheets
- Using Formula with Relative and Absolute Cell Reference
- Using Basic Functions (IF, SUM, MAX, MIN, AVERAGE etc.)
- Sorting and Filtering Data

4. Presentation System

- Introduction to presentation application
- Creating. Opening & Saving Slides
- Formatting Slide, Slide design. Inserting header & footer
- Slide Show
- Animation
- Inserting Built-in picture, Picture, Table. Chart, Graphs, and Organization Chart etc.

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing skill Test को लागि निर्देशन:-

१. देवनागरी Typing skill Test को लागि १५० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अङ्क
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अङ्क
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अङ्क
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अङ्क
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अङ्क
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अङ्क
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अङ्क
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अङ्क
२२.५ वा सो भन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अङ्क
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अङ्क

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन, राजस्व, लेखा समूह तथा स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ कानून समूह सहायकस्तर पाँचौ तह (अप्राविधिक) पदको खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

२. English Typing skill Test को लागि २०० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अङ्क प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अङ्क
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अङ्क
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अङ्क
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अङ्क
१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अङ्क
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अङ्क
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अङ्क
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अङ्क
२७ वा सो भन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अङ्क
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अङ्क

३. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text संग भिडाई परीक्षण गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात् निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) निकालिनेछ ।

Formula:

$$\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/minutes)} = \frac{\text{Total words typed} - \text{Wrong words}}{5}$$

*****